

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni-vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj: Ötvenbe... Nagyobb terjedelmű... Bélyegdíj: minden bejelentésért...

ant ügy. Gusztáv Ristovnak hiv... szobát, állandólag magyaráz... A fiuk között nagy ezért...

PÁRSÁ... M-BAZÁR... AGYTAKÁROK... flanellek, merveleur brocat...

A O Z... közönség becses... kelmék, bársnyok... ruhák.

szobák... készítették... de-árak... szobák... készítették...

Debrecen, november 13.

A francia köztársaság miniszteriuma... váratlanul — azért nyújtotta be lemondását...

Ez az alkotmányosság correct fogalma... A francia kormány még az ilyen mellékes kérdésekben is a képviselőkhöz többségének bizalmát kívánja bízni...

Franciaországban a közvélemény ellenében senki sem kormányozhat... a közvéleményvel szemben el kell bukni...

Nálunk hol a személyes előnyök vadászása nyomult előtérbe... egészen másképpen van.

A boszniai rablóhadjáratot határozottan ellenezte a közvélemény... és a magyar kormány elszalatta az országgyűlést...

A boszniai hadjárat után összehívott országgyűlés feliratában határozottan rozszalatta a boszniai hadjáratot és annak következményeit...

Franciaországban nem létezhetik olyan miniszteriumok, mely állása meggarthatatlanságért önmaga ellen képes volna szavazni...

A „DEBRECZENI” TÁRCZÁJA.

Politikai cselszövények.

— Fordította K. L. — (Folytatás.)

I. D'Eon lovag, a szoknyáva öltöztetett dragonyoshadnagy története.

Erzsébet midőn a XV. Lajosnak szánt megtiszteltetés visszautasítását megtudta, szerfelett megdöbbenett... Igen szeretett testvérehez valóban közelélt...

eszen benne nemes ámbitió, csak a személyi uralomra való hajlam, innen van, hogy előtte az ország jóléte figyelembe sem vétetik...

Pártja még lejjebb állt magánál a kormánynál is, mert nagyobb részénél egy vasuti igazgató tanácsosi állás, képes minden nemesebb hufniú érzést a szív legmélyebb rejtekébe zárni...

Mig Franciaországban az alkotmány és közvélemény uralodik, addig a mi kormányunk az alkotmányon és közvéleményen uralodik, egyiket sem veszi semmibe és ez mindaddig úgy lesz, míg a magyar nemzet fel nem ébred...

Mai napon a képviselőház és a magyar delegáció ülést tartottak.

Zalamegye főispáni állásának betöltésére a kormány többfelé tárgyalásokat kezdett meg, de eddig minden siker nélkül.

A reálisok kérdése.

— Ellenvélemény. — Irta: Zalai Márk.

Tessék csak végig nézni az abiturientek. Legnagyobb része szegre akasztja a latint és görögöt, mihelyt az érettségi vizsgálatot letette...

Az általános emberi és honpolgári kiképzetés évek fősulya, első sorban a jelen és legközelebbi konkrét viszonyokra fektetendő...

A föld háborgása.

Zágrábnak ugyancsak kijutott a roszból. Utolsó jelentésünk óta ismét volt ott földrengés. Zágráb a szó szoros értelmében egy ellenség által ostromolt városnak hasonlít...

Ugyanakkor Douglas is irt D'Eon lovagnak: „En is ülelem önt és óhajtom, hogy ön már e levelem vétele előtt elutaztatt legyen...”

D'Eon lovag, még nem gyógyult fel tökéletesen; de felsőbb parancsra megkeltett gyöngyulná lábának és ismét utnak indult Szent-Pétervár felé.

Midőn Bestucheff visszatértét megtudta, megfélemlített, mintha gyanította volna a jövőt és kijelentette L'Hopital őrgőf előtt: „az a fiatal D'Eon veszélyes egyén...”

D'Eon lovag megérkezése után, néhány hónappal, február 24. 1758-ban — Bestucheff, kit a pillanati siker elvakított — a miniszteri tanács közepette elfogaták. Papirjai között titkos levelezést találtak porosz Friggyessel...

Ily véget ért Bestucheff Riumin a legerőteljesebb karok egyiké, melyek Oroszország győplőjét valaha vezették. Hatalma egy szilárd gyökeret vert volt, hogy megáldhatatlannak látszott. A világ visszhangzott bukátalannak látszott. A világ visszhangzott bukátalannak látszott.

hogy az ifjuság megismerkedjék mindenekelőtt, és a legnagyobb terjedelemben a földdel, az élő népek viszonyaival és a természet erőivel...

És a hazai nyelv történetét és irodalmát mellet mint legelső stadiumokra az első modern nyelvek elméleti és gyakorlati elsajjítására törekelnék...

Szóval: Én a polgárt mindenekelőtt a jelenek óhajtom neveltetni, hogy képes legyen anyagilag boldogulni, saját jelen jólétét megteremtteni és jövőjét előkészíteni.

Ugy tudjuk mindannyian, hogy a középiskolák különösen a gymnasiumok túl vannak halmozva tantárgyakkal. Ez pedig meggátolja a testi és lelki erők természet szerű, egészséges és harmonikus fejlődését.

Észölt létezhetek talán ezermesterek, midőn az ismert tudományok legnagyobb része szűkebb körben mozogott, és a legújabb modern tudományok és ismeretek nagybőrrá ismeretlenek voltak.

Aki mindennek akar érteni, az csak fellettségéről állít ki kétséget nem vonható bizonyítványt. Ez omnibus aliquid, ex toto nihil.

Én tehát az előbbiektől kifolyólag nem tartom a gymnasiumot alkalmasnak arra, hogy minden pályára egyenlő sikerrel előkészíthessen; és emellett a reálisoktat mint az újabb korszerűt és tudományos szempontból véve kiváló kultúrtevényezőnek...

Sőt azon meggyőződésben vagyok, hogy a reálisoklat fejlesztésétől függ egyszerűsödni a gymnasiumok jó állapota is, amennyiben a gymnasiumok csak akkor felelhetnek meg valódi rendeltetésüknek, ha azoknak nem kell minden pályára előkészíteni és ez által több súlyt fektetnének egy meghatározott irányra.

Zágrábnak ugyancsak kijutott a roszból. Utolsó jelentésünk óta ismét volt ott földrengés. Zágráb a szó szoros értelmében egy ellenség által ostromolt városnak hasonlít...

Már régebbi idő óta, oka volt a császárnak Bestucheff kancellárius iránt bizalmatlansággal viseltetnie, eddig megelégedett azonban vele született áldott jószágánál és nyajasságánál fogva, hogy lépései fölött csupán örködjek.

Végre, fájdalom meggyőződött ő felsége, hogy gyanuja ezen ember (ezen ember) így nevezte azt, kinek mindenhatóságától husz évig reszkett) ellen alapos; mert temérdek bűn, ármány és cselszövény fedeztetett föl, melyek nem kevesebbre mint hazárulásra, felségértésre törekedtek.

Mennél inkább elfeledte ezen ember az istent, költöbbség a hüsz esküjét és azon kegyelmi tényeket, melyekből ő es. felsége őt; nem azért mert megérdemelte, hanem egyedül szenteségéből és nagylelkűségéből elhalmozta; annál inkább kénszerítve látja magát ő felsége, hogy egy pillanatra magasztos érzelmet háttérbe szorítsa és befelfáradva turlémben, melylyel ezen ember visszaél, az igazságszolgáltatásnál keresse menedéket.

Ez élel megparancsolta a császárné, hogy nevezett Bestucheff Riumin, az ő volt kancelláriusa elfogatassék és ellene valamint czinkostársai ellen is vizsgálat rendeltessek. Szent-Pétervárot, febr. 15. (26.) 1758. Ezen hivatalos irományok, jelentettek a föld királyainak egy óriás bukását, és az elsőlyed magasztosságának semmi se hiányzott, még az ingyesség lábrugása sem. (Folyt. köv.)

háztetők beútvé, egyes házrészek kidúlve, meghajolva, süllyedve. Alig van nagyobb szállás, melyben egy-két szobánál több lakható állapotban maradt volna...

Zágráb, nov. 12. (Távirat.) Zágráb mellett Sesvtenél vulkanikus kitörés történt. Mintegy két méternyi magasságra hideg, sűrű iszapos víz szökött fel vastag sárgában. A rettenetes tüncemény ma délben megszűnt.

Pártunk és a költtségvetés.

A függetlenségi párt tegnapi esti értekezései alá került Helfy Ignác által a költtségvetés tárgyalásakor benyújtandó határozati javaslat, melyben el van mondva, hogy a jelenlegi kormány az állam megzavarát pénzügyi rendezésre vállalkozott, s 6 év eltelté óta csak beljebb vitte az országot az adósság tengerébe...

A jövő kibontakozását illetőleg pedig a pénzügyi bizottság tanácskozásai végén a kormány kénytelen volt beismerni, miként az államjavak részben leendő elárúsításán kívül határozott programja nincs, mely kijelentéshez képest, maga a pénzügyi bizottság sem jelleseami kibontakozási módot, hanem az ország jövője iránt táplált komoly aggodalmakat egyedül a gondviselésbe helyezett reményekkel véli eloszlatatni.

Ily körülmény közt, mondja végül a javaslat, hazafini költőségünknek tartjuk újból felvételni azt szarunkat s figyelmeztetni a képviselőházt, miszerint az ezzel ki tudja mely végtelen sora nyílik meg a színházi skandalumoknak, melyeknél rendesen a közönség azon része huzza a rövidébet, mely nem a skandalumokért, hanem békes művelézet szempontjából látogatja a színházat.

Botrányos dolgok.

— A „Debreczen” tudósítójától. — Konstantinápoly, nov. 8-án.

Azt hittem — és azt hitték mindnyájan a Konstantinápolyi magyar-colonia tagjai — hogy elég lesz ha a saját utjan megpöndítjük azaz megértetjük a jelenlegi magyar-kormányt, miszerint mi már rége megismeröltük az itteni consulatusi hivatalnokok otzoba, rozslékü és ünérlekedésigaltá minden szemlérem és becsületézetéstől távol álló, fölöttünk bíráskodását és egyéb működését, melynek kifolyása és elhárlhatlan következményei nem csak személyünkre, de különösen hazánk minden néven nevezendő érdekeire nézve kiszámíthatatlan kárt hozók, — azt hittük tehát, még pedig jogosan mertük hinni, hogy Tisza Kálmán miniszter elnök ur azonnal szö-irát nélkül egy nagy feketesárgára festett kékfejtűjű sas lóg, vagyis — unatkozik, tehát egy oly jámbor egyén, ki nem vette magának soha azt a fáradságot, hogy a muszka és az osztrák kékfejtűjű sasok közötti kis különbséget különös tanulmány tárgyává tegye, könnyen megtörténhetik vele, hogy tévedésből az orosz ügynökséghez men be és aztán — mind hiába a fejesváltás, biz ő lová tétetett a kékfejtűjű sas által!

A magyar falakra és a magyar nemzet kiesnyülő lenézésére mi sen bizonyíthat jobban, minthogy a consuli hivatal üpületén ékeskedő kékfejtűjű sas még mindig a régi és hogy a törvényhozás által meghatározott változások még ezidáig nem eszközöltettek. (Wer speiset das Pauschal?) A hivatal egyi ajtajan magyar betűkkel — ne nekud magyar! — ez van írva: „Amisstunden sind von 9 bis 12 Vormittag, von 2 bis 4 Uhr Nachmittag.” Tehát azon magyar kinek se nyelvismerete se pénze nincs és valami ügyes bajos dologban ügyíratott két beadni, szerencsétlenségére pedig Arpád nyelvén kívül egyéb nyelvet nem ért, nincs joga megközölni azon körülmény, hogy folyamodványa mint nem hivatalképes nyelven iratott — egyszerűen visszadobták, mert az osztrák-magyar itteni ügynökségi hivatalnokok között található még görög és török is, de — magyar egy se! — Való pedig az

is, hogy az irnokok egy része délelőtt még ca. 10 óra után jön a hivatalba, míg a hivatalnokok felszűk szerint jönnek és mennek, vagy pedig a mi már nem is feltűnő, egész napon át nem is jönnek a hivatalba. Most már ha e sorok olvasói közül valaki azt akarja megtudni, hogy mért nem tart a Herr Generalkonsul nagyobb rendet? ám adok e kérdésre magyarzó feleletet:

Mint mindenki tudni fogja, 1849-ben Törökország és tartományai tele voltak politikai menekültekkel és az akkori bécsi kormány ide küldte volt a legravaszabb magyarfalokat sub titulo consul, ezek a konsulok aztán drága pénzért és Isten tudja mi más ígéretek mellett kúrlylletettek bennünket spionokkal; az a spion kinek sikerült magának érdemeket szerezni, az azonnal bejutott az ügynökségi hivatalba, mint hivatalnok, sőt a mi több, ezen egyének bármelyike nemcsak hogy új nevet választott magának, de még osztrák alatalvá is megtéteztet.

Debreczeni színház.

Pénteken, nov. 12-én adatott: Bem tábornok nővéreinek javára: „A fal tövében” vígj. I felv. melyből a Lánczi Ilka (Gabriella) élenk és ügyes játékat emeljük ki. Hevesi (Tristan) meglehetősen fosztelenséggel mozgot.

A felvonások közt városunk kitűnő dalardája énekel három darabot, melyek mindenikét zajosan megtapsolta a közönség; óhajtott volna, ha minél többször hallhatók e kitűnő erőkből álló dalárdát, de új műsorral, mert a mai programot már máholnap megtanulja a közönség is.

UJDONSÁGOK.

* Német színház. Az összes bécsi lapok tele vannak azzal a hírrel, hogy a belügyminiszter Müller Róbertnek a német színház ügyigazgatójának megengedte, hogy Budapesten kiállj bárhol az országban német színi előadásokat tartson, — Szépen vagyunk!

* Tanczestély. A meghívott debreczeni tisztviselők önszegélyű egyestele által 1880 évi november hó 20-án Szombaton a „magyar korona” című vendéglő nagy termében saját segély-alapja javára tartandó hangversenyyel egybekötött zártkörű táncszalagolomra most kúldetnek szét. Az előadandó darabok mitsora a helyszínén fog szétosztani. A számozott helyek ára 1. — beléptidji 60 kr. Jeyek előre váltatatók: Kuncz József és Stenczinger Gyula urak tüzletében s az estélyi alkalommal a pénztárnál. — Felülvezetések közzétételét fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. A hangverseny kezdete este 7 órakor. Tancz-estére Oláh Józsi zenekara van szerződve.

* Nagy mulatság volt tegnap a gyermekkorban. Somolík ur, a színházi zenekar tagja, — az ezermester — árnyképeket mutogatott a kisgyerekeknek, kik roppant örömmel szemlélték a mutatványokat. Somolík ur megígérte, hogy nemskára ismét fog mutatni a gyermekeknek kódfátyolképeket.

* Színházi botrány — Debreczenben. A debreczeni színművészet iránt a közönség egy idő óta méltán viseltetik közönyösséggel. A színelőadások, különösen a jelen idejében, egyáltalán nem állottak azon színvonalon, melyen debreczeni közönség mitényei keletve lettek volna. Mándoky színi-consortiuma, a helyett egy változatos új darabok színelőadatala és élvezetes előadás által igyekezett volna segíteni, szabad folyást engedett a színművészet műgüti intriguának, minek következménye lett egyes igyekező, erőlködés kifogástalan tagok mellözterése.

A legutóbbi időben azonban bizonyos botrányos dolgok, melyek a színelőadások műgüti a közönség körébe is kiszivárogtak, felrúzták a publikumot közönyösségéből, s megkezdődött sőt mindinkább fokozódott az érdeklődés, nem ugyan az előadások iránt — mert hiszen azok olyanok mint voltak, hanem a botrányok iránt, melyeknek kiütését a színelőadások folyamala alatt kiváncsian várta mindenki.

Mit oly érdeklődéssel várt a közönség, az a tegnapi előadás alkalomával csakugyan bekövetkezett: Csataárnyét, vagyis jobban mondva Pajor Emiliát kifutytük. Nem lehet tagadni, hogy e tény nagyon hordja a botrányosság jellegét, mindazáltal ha figyelembe vesszük, hogy annak eredete, minő pikáns, hirlapban egyáltalában nem közölhető, de immár közbeszéd tárgyát képező dolgokra vezethető vissza, — bár kártoztatjuk a demonstrálók eljárását — ez eljárásban mégis nem lehet észre nem venni, hogy a közönség ma már nemcsak a színdarabban nem kedveli az erkölcsiellen iránt, hanem a színes prívát tetteiben sem. A botrány, mihelyt az nyilvánossá lesz, s a közönség ajztára kerül, a saját által ostromozandó. Mi ezért óvakodunk ezen, a közbeszéd tárgyát képező dolgok bővebb elsorolásába becsátkozni; de tesszük ezt azonnal egész meztelenül.

